

TER ONDERTEKENING

Aan de Minister voor Klimaat en Energie

nota

Beslisnota bij verzending antwoorden op
Kamervragen

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Energiemarkt

Auteur

[Redacted signature]

TER BESLISSING

Datum
29 september 2022

Kenmerk
DGKE-DE / 22500598

BHM 22401951

Bijlage(n)

Parafenroute

[Redacted signature line]

(Mede namens/met akkoord van Minister van Buitenlandse Zaken)

Aanleiding

Op 20 juli jl. zijn er aan u en de Minister van Buitenlandse Zaken Kamervragen gesteld door de leden Jasper van Dijk en Leijten (SP) over een mogelijke investering van energiebedrijf Gunvor in een te bouwen importterminal voor groene ammoniak in Nederland. Er wordt gevraagd naar mogelijke betrokkenheid van Rusland, in het bijzonder president Poetin, bij dit bedrijf.

Daarnaast vraagt de SP een visie op private investeringen in cruciale energie-infrastructuur. Over dit thema heeft u de Kamer eind juni geïnformeerd.

Hierbij treft u de antwoorden op de vragen. Deze zijn parallel voorgelegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken voor zijn akkoord op verzending 'mede namens'.

Advies

- MKE: U kunt de bijgaande brief met antwoorden op de Kamervragen van de leden Leijten en Van Dijk ondertekenen.
- MEZK: U kunt akkoord gaan met de beantwoording van de Kamervragen die namens MKE zal worden verzonden.

Kernpunten

- Op 19 juli is er een BNR-uitzending geweest over mogelijke betrokkenheid van president Poetin bij het energiebedrijf Gunvor dat een waterstofterminal in Rotterdam wil bouwen m.b.v. overheidssubsidie (IPCEI). De SP heeft Kamervragen hierover ingediend.
- Rond 2014 is er rond dit bedrijf een controverse geweest i.v.m. de banden van medeoprichter Gennady Timchenko met president Poetin.
- Timchenko is in maart 2014 op de VS-sanctielijst geplaatst met daarbij als toelichting dat investeringen door hem direct gelinkt zijn aan Poetin en dat Poetin investeringen in Gunvor heeft. Tot die tijd had Timchenko 44% van de aandelen en 50% van de stemrechten in Gunvor.
- Anticiperend op deze plaatsing op de VS-sanctielijst, heeft medeoprichter Torbjorn Törnqvist het aandelenbelang van Timchenko gekocht en werd daarmee op 19 maart 2014 (net voor de publicatie van de VS-sanctielijst) de eigenaar van een belang van 87% in het bedrijf. De rest van de aandelen is in bezit van het personeel.
- Er is zeer grondig onderzoek gedaan door het Bureau Toetsing Investerings (BTI) naar een eventuele verbinding met Poetin. De conclusie is dat Poetin geen aandeel in Gunvor heeft. Daarnaast is er contact opgenomen via de ambassade in Washington met US Treasury en deze heeft ook de conclusie bevestigd dat Poetin geen aandeel in Gunvor heeft.
- Ten aanzien van private investeringen in de energiehuishouding herhaalt u de in juni verzonden boodschap aan de Kamer over de toekomstige marktordening. Publieke belangen zijn richtinggevend bij de ordening van de markt, maar hoeft niet per se door enkel publieke partijen te worden ingevuld.
- Voor importterminals wordt voldoende concurrentie verwacht en acht u het van belang dat er voldoende ruimte is voor private commerciële partijen om actief te zijn op deze markt. Dat kunnen dus ook buitenlandse partijen zijn, wat past bij het internationale karakter van de Europese energiemarkten.
- U geeft in de Kamerbrief en in dit antwoord aan dat u daarnaast besloten heeft voorlopig ook publieke bedrijven, zoals netwerkbedrijven, de ruimte te geven om deel te nemen aan projecten voor de ontwikkeling van importterminals voor waterstof.

Toelichting

- Gunvor Petroleum Rotterdam is een dochteronderneming van Gunvor Group die gevestigd is in de Rotterdamse haven en zich toelegt op het produceren en distribueren van olieproducten, zoals benzine, diesel en LPG.
- Gunvor heeft een ontwikkelingsovereenkomst getekend met Air Products om een import terminal voor groene ammoniak (een waterstofderivaat) te bouwen. Het doel is om vanaf 2025 groene ammoniak naar Rotterdam te importeren uit Saudi-Arabië om vervolgens 121 ton groene waterstof per dag te produceren en dit door te voeren naar een netwerk van 40 waterstoftankstations (voor mobiliteit).
- Het consortium van Gunvor en Air Products heeft in 2020 aangegeven interesse te hebben in ondersteuning via het IPCEI-staatsteunkader. Ze kunnen aanspraak maken voor subsidie bij de vierde golf van IPCEI.
- De Europese Commissie verkent nog hoe de vierde golf van ICPEI (mobiliteit en transport) doorgang vindt. Er wordt onderzocht of ondersteuning aan tankstation-infrastructuur marktversturend kan werken.

Kenmerk
DGKE-DE / 22500598